

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Els dietaris de Ramon Grau

Tal com s'explicava en la biografia d'aquest erudit de Fals, al llarg de la seva vida no va parar d'escriure i fer anotacions en llibretes i dietaris, relatant amb tot detall fets esdevinguts al seu poble. Aquests dietaris són una eina ben útil per l'historiador i un testimoni únic de la vida dels nostres avantpassats. Seguint un ordre cronològic, oferim a continuació un recull d'esdeveniments curiosos.

1875. Gran collita de raïm. S'omplen totes les tines, grans i petites. La verema va començar el primer diumenge d'octubre a les parts soles i una setmana després als altres llocs.

1875. Els amos del Tatger i el Grauet, ajudats d'alguns parcers del Raval de la Creu, eixamplen el camí que va del Grau al mas Massana, i el que va del Grau a l'estació de Rajadell, perquè s'hi pugui circular en carro.

1877. El 16 d'octubre, mentre trepitjava raïms a la tina de Torrelblanca va caure a dins un home que era fill de Berga. Ramon Oller, de 42 anys, solter, fill de la casa, va baixar a buscar-lo amb una escala, i els dos van morir asfixiats, a causa del gas carbònic.

1878. Dia 6 de maig: *"a las doce de dia empezaron a pasar por este pueblo de Fals multitud de mariposas en dirección de este a oeste, que no se que daran por resultado; quiera Dios que no nos hayan llevado los gérmenes de la langosta"*

1905. El 13 de març es troba un home pobre ajagut a terra, en el camí que va del Raval a la Torre. Es va fer venir al metge de Rajadell, el doctor Vendrell, el qual va dir que el seu mal era la misèria. Dos homes el van acompanyar caminant fins a Manresa.

1905. El dia 30 d'agost es produeix un eclipse de Sol total visible a la major part d'Espanya. A Fals el Sol s'amaga aproximadament un 90% (veure dibuix)

1906. Damià Mas Muns, de cal Magí del Balç, es va presentar a l'Ajuntament amb un gat fer, dient que l'havia matat el mateix dia a la Vall de Jaumeandreu. Se li dona una gratificació de dues pessetes per haver eliminat la fera.

1907. El dia 11 de juliol es va morir Antoni Moncunill Fàbrega, de cal Cisteller, d'una ferida al cor que es va fer en caure sobre una falç. El 23 va morir Lluís Moncunill Prat, de cal Parcer, a causa de la diftèria. Els dos xicots van morir a Guils de Cerdanya, on havien anat a segar.

1907. Gran temporal d'aigua a la zona compresa entre Calaf i Cardona. Les rieres de Rajadell i Fals han fet desgràcies. El Cardener s'ha endut el pont de ferro del tren a Manresa, l'aigua ha entrat en nombroses fàbriques i ha pujat a la carretera de Sant Joan i Cardona, a l'alçada del Pont Nou. El dia 20 Sa Majestat Alfons XIII, rei d'Espanya, visita la zona afectada.

1908. *"A causa de las copiosas lluvias de setiembre y un octubre apacible y húmedo, se han cosechado muchisimos hongos de todas clases y llanegas como nunca se recuerda otro año de tantas. Hoy he recogido seis ó siete libras y hemos mandado a Carañas un cesto de 15 y ½ libras"*

1909. El 7 de juny, de 3 a 4 de la tarda sense parar, va caure una terrible pedregada a la part oriental del terme de Fals. L'endemà hi havia piles de gel a carretades. Va destruir tots els sembrats i vinyes dels masos Canals, Campserver, Oms, Torrelblanca, Montconill, Jaumeandreu, i bona part dels masos Serra i Collet. Van quedar molt afectades les terres de la Gabriela, Massana, Boixeda i Pla de la Vila.

1910. El 19 de gener *"aparece al anocheecer un cometa con penacho extraordinario. Se eleva con inclinación norte y con velocidad asombrosa, retrasando su puesta 15 minutos*

cada dia". El 15 de maig passa el Cometa Halley per davant del Sol.

1917. Cau una bona nevada el 29 de desembre, que no es fon fins el 7 de gener de l'any següent.

1918. El 28 d'agost a les 6 del matí a Lluís Vilà, de cal Canonge, li va esclatar el canó de l'escopeta mentre caçava al Pedregar. Es va fer molt mal a la mà, essent auxiliat pels masovers de la Torre, que treballaven al Clot de Camps.

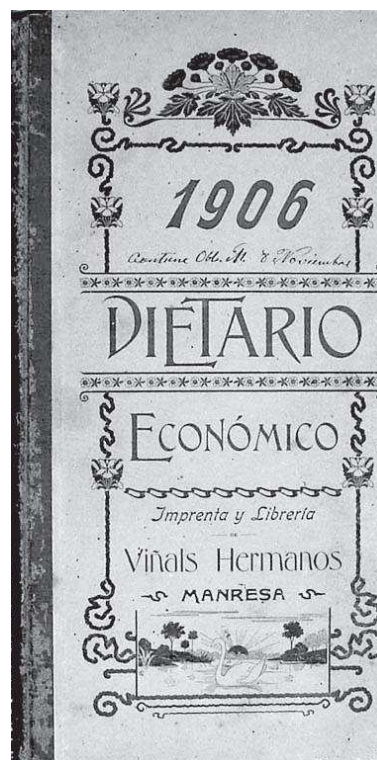
1918. El 3 de novembre mor de la passa de grip Josep Estany Vilà, de cal Torà, de 35 anys, considerat l'home més valent del poble. Dues setmanes més tard, per ajudar la vídua, una colla d'homes sembren per caritat la terra del difunt.

1919. El dia de Sant Antoni Abat es fa una missa de benedicció a la parròquia, on hi assisteixen dotze animals, set dels quals són del Raval d'Oliveres.

1919. El 20 de novembre a les dues de la tarda es va sentir un tremolor sísmic. No va passar res.

1920. El 26 de juliol cau un gran patac d'aigua. El Torrent del Grau surt de mare i s'endu tots els horts. El 14 d'agost es repeteix el xàfec i l'aigua espatlla els marges dels horts que s'estaven reparant. Els camins del terme esdevenen intransitables.

1921. Gran onada de calor. El 7 d'agost el termòmetre registra 33° a l'ombra i 54° al sol.

Dietari 1906.